

Temarapport fra tilsynsavdelingen

Rapport 2004-2

Saksnummer 200411192

Utarbeidet av legemiddelinspektør Jørgen Huse

Innbrudd i apotek

1. Bakgrunn - formål

Apotek er et tyveriattraktivt mål på grunn av lagring av legemidler med misbrukspotensiale. Apotek er derfor pålagt både å være sikret mot innbrudd (apotekforskriften § 21) og å oppbevare legemidler i reseptgruppe A og B i sikkerhetsskap (§ 23). Det er ingen klar meldeplikt ved innbrudd eller innbruddsforsøk i apotek, men en del tilfeller meldes allikevel til Legemiddelverket. Tyveri av narkotika og psykotrope stoffer er imidlertid meldepliktig (§ 33).

Som del av forberedelsene til gjennomgang av krav til sikring av legemiddellagre i apotek (apoteklovarbeidet) ønsker Legemiddelverket en oversikt over omfang av innbrudd og innbruddsforsøk i apotek, samt informasjon om hva innbruddstyver har fått med seg ut av apoteket. Tyveri på dagtid, herunder ran, er ikke tema i undersøkelsen.

2. Metode

Ved den årlige apotekkartlegging sendes et spørreskjema om ulike tema ut til alle landets apotek. Kartleggingen er en del Legemiddelverkets tilsynsaktivitet og apotekene plikter å besvare dette, jf. apotekloven § 8-2. Ved hjelp av purringer, herunder bruk av tvangsmulkt ved for sen innlevering i forhold til frister, sikres så godt som 100 % svarprosent. Men av ulike grunner vil svarene representere 95 – 98 % av apotekene, dels fordi apotek nedlegges/nyopprettes og følgelig ikke medtas / har historiske data, dels fordi enkelte spørsmål ikke blir besvart eller åpenbart er misforstått og derfor utelates. Kartleggingsskjema med veileder brukt i 2004 er dokument 200411192-1 i vårt arkiv.

Skjema ble sendt ut til 544 apotek 12. oktober 2004 hvorav 10 apotek ikke har vært i drift i den aktuelle måleperioden. Spørsmålene som ble stilt:

Innbrudd og innbruddsforsøk i apoteket (ikke tyveri i åpningstiden).

I perioden 1. oktober 2003 – 30. september 2004 har apoteket hatt:

- antall innbruddsforsøk (tyven har ikke kommet seg inn)
- antall innbrudd (tyven har kommet seg inn i apoteket)
- antall innbrudd hvor varer er stjålet
- antall innbrudd hvor legemidler er stjålet
- antall innbrudd hvor B-preparater er stjålet (fra lager)
- antall innbrudd hvor A-preparater er stjålet (fra lager)

3. Resultater

Så godt som alle apotek har fylt ut denne delen av spørreundersøkelsen, men noen tall er satt inn av oss – se fotnote i tabellen under. Det var 544 apotek med i undersøkelsen, men flere av disse hadde åpnet så sent eller hadde ikke vært åpnet i det hele tatt i undersøkelsesperioden, at de er trukket ut av dette tallmaterialet. Resultatet er fra 532 apotek for tidsrommet 1. oktober 2003 – 30. september 2004 (12 måneder)

Tabell 1

	Antall apotek som oppgir å ha hatt innbruddsforsøk	Totalt antall innbruddsforsøk	Antall apotek som oppgir å ha hatt innbrudd	Totalt antall innbrudd	Antall apotek som oppgir at varer er stjålet	Totalt antall innbrudd hvor varer er stjålet	Antall apotek som oppgir at legemidler er stjålet	Totalt antall innbrudd hvor legemidler er stjålet	Totalt antall innbrudd hvor B-preparater er stjålet
Akershus	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aust-Agder	3	3	1	2	1	2	1	2	0
Buskerud	2	2	1	2	1	1	0	0	0
Finnmark	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hedmark	1	2	1	1	1	1	0	0	0
Hordaland	1	1	1	1	0	0	0	0	0
Møre- og Romsdal	1	1	3	3	3	3	3	3	0
Nordland	2	2	1	1	0	0	0	0	0
Nord-Trøndelag	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Oppland	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oslo	6	7	2	3	1	1	1	1	1
Rogaland	2	3	0	0	0	0	0	0	0
Sogn og Fjordane	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sør-Trøndelag	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Telemark	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Troms	0	0	1	1	1	1	1	1	1
Vest-Agder	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Vestfold	0	0	2	3	1	1	1	1	0
Østfold	0	0	2	2	0	0	0	0	0
Sum	19	22	16	20	9	10	7	8	2

Innbrudd og innbruddsforsøk:

- 19 apotek har hatt innbruddsforsøk i perioden; det utgjør 3,6 % av apotek som har besvart spørsmålet (19 av 532). Tre av disse 19 apotek har hatt to innbruddsforsøk og totalt antall innbruddsforsøk er 22.
- 16 apotek har hatt innbrudd i perioden; det utgjør 3,0 %. Fire av disse 16 har hatt to innbrudd og totalt antall innbrudd er 20.
- Den fylkesvise fordeling viser at Oslo har relativt flere innbruddsforsøk, mens dette ikke er så tydelig for innbrudd. Det samme ser vi for Aust-Agder med 3 innbruddsforsøk på sine 13 apotek.

- Av de 19 apotekene som har hatt innbruddsforsøk har bare 3 hatt innbrudd (i tillegg til innbruddsforsøkene).

Hva tyvene har fått med seg:

- Ved halvparten av innbruddene har tyvene fått med seg varer (10 av 20 innbrudd)
- Legemidler (reseptfrie og/eller C-preparater) har tyver fått med seg ved åtte innbrudd
- B-preparater er stjålet ved to innbrudd.
- Ingen av innbruddene har resultert i tyveri av A-preparater.

4. Diskusjon

Apotekforskriften § 21 stiller funksjonskravet at apoteket skal være sikret mot innbrudd. Ved tilsyn er Legemiddelverket kjent med at apotekenes skallsikring (sikring av dører, vinduer, vegger, alarmanlegg osv.) stort sett er godt ivarettatt. Formålet med undersøkelsen var blant annet å se om det er behov for å skjerpe apoteklovgivningen for eksempel ved å stille mer spesifikke krav til sikring av lokaler og legemiddellagre. Apotekforskriften stiller for eksempel normkrav til hvordan A- og B-preparater skal oppbevares; FG¹-godkjent sikkerhetskap eller tilsvarende sikring.

Undersøkelsen viser at det har vært 22 innbruddsforsøk og 20 innbrudd i løpet av ett år. Med tanke på hvor tyveriattraktive apotek kan være, anser Legemiddelverket at antall innbrudd og innbruddsforsøk ligger på et moderat til lavt nivå. Dette kan dels ha sammenheng med at det er kjent at apotek har strenge krav til innbruddssikring og dels at mengde narkotika på det enkelte apotek vanligvis er beskjedent. Antall innbruddsforsøk må antas å være et minimumstall da det kan ha vært innbruddsforsøk som ikke oppdages i ettertid. Det avgjørende er ikke å hindre innbruddsforsøk, men å avverge innbrudd som resulterer i at legemidler, og da spesielt narkotika m.v., stjeles. Legemiddelverket ringte de to apotekene som oppga tyveri av B-preparater. I begge tilfelle gjaldt tyveriene legemidler plassert utenfor sikkerhetsskap. (Det ene tilfellet var ureglementert oppbevaring av Cosylan®, det andre var tyveri av diazepam til injeksjon fra en akuttkoffert.) Det var med andre ord ingen som hadde klart å bryte opp sikkerhetsskap (eller annen tilsvarende sikring).

En eventuell innstramming i regelverket bør basere seg på mer detaljert kunnskap om hvordan innbruddene har skjedd, men dette er ikke undersøkt. Vanligvis skjer innbrudd ved at dører og vinduer brytes opp / knuses. Hvor god skallsikring de involverte apotek hadde er ukjent. Forskriften stiller krav om sikring mot innbrudd – den sier ikke at innbrudd ikke skal forekomme. Virkelig profesjonelle tyver kan selv ikke sikre banker sikre seg mot. Den typiske innbruddstyp i apotek antas å være personer på jakt etter narkotika, og vil vanligvis ikke være ”profesjonell”. Dører og vinduer som holder FG-krav kombinert med alarmanlegg gir vanligvis en tilfredsstillende sikring. Det kan derfor vurderes å stille nærmere krav til låser, hengsler, alarmanlegg m.v., for eksempel krav om FG-godkjenning av låser. Men et slikt krav kan også praktiseres ved at myndighetene setter dette som en norm for hva som anses sikkert nok.

¹ FG Forsikringsselskapenes Godkjenningnemnd. Dette er en organisasjon som setter standarder til bruk i forsikringsbransjen når de vurderer sikring av lokaler m.v. FG-standarder brukes også i lovverket, for eksempel krav til oppbevaring av våpen (våpenloven) og A/B-preparater (apotekloven).

5. Konklusjon

Legemiddelverket anser nivået på innbrudd og tyverier fra norske apotek som tilfredsstillende lavt. I den grad det er behov for innstramming kan det ivaretas gjennom å tydeliggjøre hvilke normer som gjelder for den fysiske skallsikringen, herunder alarmanlegg. Dette kan gjøres uten endringer i apoteklovgivningen.